

מרכז רפואי הדסה

יחידה לשיכון כאב
הדסה עין כרם

עלון מידע על הטיפול בכאב שלאחר ניתוח

היחידה לשיכוך כאב בהדסה עין-כרם מעוניינת לעזור לך להתמודד עם הכאב שייתכן ותחוש לאחר הניתוח. מטרת עלון זה היא ליידע אותך על שיטות הטיפול האפשריות בכאב שלאחר ניתוח ועל חשיבות הטיפול בכאב.

טיפול יעיל בכאב הוא זכות בסיסית של כל אדם העובר ניתוח. טיפול זה עשוי לעזור לך בכמה מובנים:

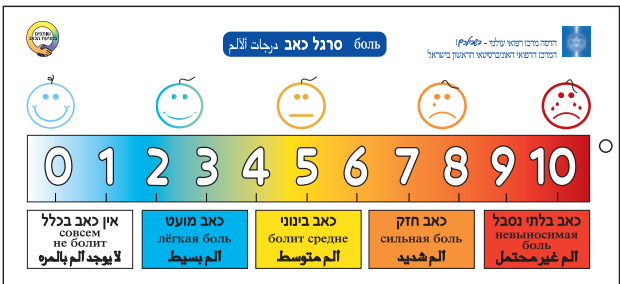
- בראש ובראשונה, הקלה על הסבל שגורם הכאב.
- שיפור יכולת התנועה, הנשימה העמוקה והשיעול.
- תפקודים אלה חשובים לאחר הניתוח למניעת סיבוכים אפשריים כגון דלקת ריאות או היווצרות כרישי דם ברגלים.
- שיפור באיכות השינה והמנוחה שחיוניים להחלמה.

כל אלה יכולים לשפר את ההתמודדות הכללית שלך אחרי הניתוח ולתרום לרווחתך. במקרים מסוימים, טיפול יעיל בכאב אף עשוי לקצר את משך האשפוז.

אומדן כאב

הצוות המטפל יאמוד את הכאב שלך בעזרת סרגל כאב. את הכאב ניתן לתאר במספר בין 0-10 (0=אין כאב בכלל, 10=הכאב הכי חזק שאתה יכול לדמיין) או במילים - אין כאב בכלל, כאב קל, כאב בינוני, כאב חזק, כאב בלתי נסבל.

רק אתה יכול לדווח על כאבך היות ורק אתה מרגיש אותו. חשוב שתספר לנו על כאבך על מנת שנוכל להתאים לך טיפול ולעקוב אחר יעילותו.

שיטת סיפוא הכאב לאחר הניתוח

באפשרותנו להציע לך כמה שיטות לשיכוך כאב לאחר הניתוח. ההחלטה לגבי השיטה המתאימה לך ביותר תעשה בשיתוף בינך לבין הרופא המרדים.

משאבת PCA (Patient Controlled Analgesia)

טיפול בכאב באמצעות משאבה בשליטת המטופל. את המשאבה ניתן לחבר לעירוי ווריד או לצנתר אפידוראלי. טיפול זה מתאים לכאב לאחר ניתוח גדול או כזה המצריך צום של מספר ימים (כגון ניתוחי בטן, ניתוחי חזה). שיטת טיפול זו מאפשרת לך מתן עצמי של משככי כאב, על פי הצורך ובאופן בטיחותי, על ידי לחיצה על לחצן. את משאבת ה-PCA ניתן לחבר לווריד (IV PCA) או לצנתר אפידוראלי (Epidural PCA).

א. משאבה המחוברת לווריד (IV PCA)

בשיטת טיפול זו מוזלף מורפין או תרופה אחרת מאותה משפחה דרך הווריד, באמצעות משאבה. תרופות ממשפחת המורפין הן היעילות והשכיחות ביותר לטיפול בכאב שלאחר ניתוח. באמצעות לחיצה על כפתור במשאבה, תוכל לשלוט על מתן התרופה. כל לחיצה משחררת כמות קבועה של תרופה אל הווריד. המשאבה מתוכנתת כך שלא תוכל לתת לעצמך מינון יתר. אם תשתמש במינון המקסימלי שניתן לך, המשאבה תנעל זמנית. היות ורק אתה חש ומכיר את כאבך, רק אתה יכול להחליט מתי ללחוץ על הלחצן.

מטופלים רבים חוששים מהתמכרות לתרופות ממשפחת המורפין. **חשוב לדעת:** הסיכון להתמכרות הוא אפסי כאשר מקבלים את התרופה לשיכון כאב חריף, כמו זה שלאחר ניתוח.

הנחיות לשימוש במכשיר IV PCA:

- **ללחוץ פעם אחת** ברגע שמופיע כאב או גוברת תחושת הכאב כמו כן, ניתן ללחוץ באופן מניעתי כ-5 דקות לפני פעולה שגורמת לכאב (כמו קימה מהמיטה או תרגילי פיזיותרפיה).
- **לחות מספר דקות ולבדוק אם הכאב פוחת.** אם כן, הושגה המטרה. ואם לא, יש ללחוץ שוב לחיצה אחת, להמתין כמה דקות כדי לחוש אם הושגה הקלה... וכך הלאה.

• **חשוב לדעת:** רק למטופל בעצמו מותר ללחוץ על הלחצן - בהתאם לרמת הכאב שלו. רק במקרים חריגים (כמו מגבלה פיסית המונעת מהמטופל ללחוץ בעצמו על הכפתור או אצל ילדים מתחת לגיל 4), יודרך אדם מתאים ללחוץ על הכפתור במקומו. גם במקרים אלה, תינתן הלחיצה רק בעקבות בקשתו של המטופל.

תופעות לוואי אפשריות תחת טיפול במשאבת IV PCA:

כל התרופות ממשפחת המורפין יכולות לגרום במידה מסוימת לעייפות, בחילה, סחרחורות, גרד או עצירות. חשוב ביותר לדווח לצוות המטפל, באופן מיידי, אם מופיעות תופעות אלו כדי שאפשר יהיה לתת טיפול מתאים. כמו כן, חשוב לדווח לצוות המטפל באם לא הושגה הקלה מספיקה בכאב. על מנת להפחית תופעות לוואי ולהגביר את יעילות הטיפול, ניתן, בהתאם להוראת רופא, לשלב טיפול ב-IV PCA עם תרופות אחרות.

ב. משאבה המחוברת לצנתר אפידוראלי (EPIDURAL PCA)

בשיטת טיפול זו ניתנים משככי כאב דרך צנתר אפידוראלי, שמוחדר בין חוליות עמוד השדרה. ברוב המקרים, הצנתר מוחדר בחדר ניתוח ומשמש גם להרדמה. התרופות שניתנות דרך הצנתר האפידוראלי הן בדרך כלל משתי משפחות:

1. משפחת המורפין

2. מאלחש מקומי (בדומה לזריקת האלחוש של רופא שיניים).

הצנתר האפידוראלי מחובר למשאבה שמזליפה את התרופה בקצב קבוע ומתמשך. בנוסף, במידה ומתגבר הכאב, אפשר ללחוץ על כפתור ולקבל מנה נוספת של משכך כאב.

הנחיות לשימוש במכשיר EPIDURAL PCA:

• זהות להנחיות השימוש במכשיר IV PCA, הרשומות לעיל.

תופעות לוואי אפשריות תחת טיפול במשאבת EPIDURAL PCA:

ייתכנו תופעות הקשורות לתרופה ממשפחת המורפין (עייפות, בחילה, סחרחורות, גרד, עצירות, עצירת שתן) או תופעות הקשורות למתן התרופה המאלחשת (רדימות, כבדות, ירידה בתחושה באחת הרגליים או בשתייהן). יש לדווח לצוות המטפל אם מופיעות תופעות אלו, ניתן לטפל בהן. **חשוב לדעת** כי תופעות אלו הפיכות וחולפות עם הפסקת הטיפול. הזמן המומלץ להשארת צנתר אפידוראלי בגוף הינו 3-4 ימים.

אחרי הפסקת הטיפול במשאבת PCA:

הטיפול בכאב באמצעות משאבת PCA וורידים או אפידוראלי נמשך לרוב עד להתחלת שתייה. בהמשך, הטיפול יינתן באמצעות כדורים או סירופ, שיטת טיפול יעילה ומתאימה לשלב זה של החלמתך.

שיטות נוספות לטיפול בכאב

א. הזרקה של תרופה (לווריד, לשריר, לתת עור)

טיפול בכאב באמצעות הזרקה מתאים למי שעבר ניתוח הכרוך באשפוז קצר ולא מצריך חיבור למשאבת PCA (כגון כריתת תוספתן או כיס מרה). הטיפול בהזרקה הינו לרוב קצר טווח, עד התחלת שתייה.

ב. חסם עצבי

הזרקת חומר מאלחש החוסם את הולכת הכאב בעצב המעצבב את איזור הניתוח. שיטת טיפול זו נפוצה לאחר ניתוחים אורתופדיים (כגון החלפת פרקים, ניתוח כתף). ניתן להזריק חומר מאלחש חד פעמית או להשאיר צינורית דרכה מוזלף משכך כאב באופן מתמשך.

ג. טיפול תרופתי דרך הפה

מתאים לניתוחים בהם ישנה אפשרות שתייה מספר שעות לאחר הניתוח או כטיפול לאחר הפסקת PCA או הזרקות.

ד. טיפול משולב

הגישה המודרנית לטיפול בכאב דוגלת בשילוב שיטות טיפול ותרופות ממשפחות שונות. יתכן למשל שילוב של משאבת PCA עם אקמול, אופטלגין או נוגדי דלקת.

המאצ'ט חשוב אהצ'אמ' הטיפו'ל בכאב

- שוחח עם הצוות על הכאב הצפוי בניתוח שלך ודרכי הטיפול האפשריות.
- דווח לצוות המטפל על עוצמת הכאב שלך, במספר בין 0-10 או במילים.
- המטרה המשותפת שלך ושלנו היא שמירה על הכאב מתחת ל-4 במנוחה ובתנועה.
- אם אתה חש כאב בזמן תנועה או נשימה עמוקה, זכור ללחוץ על לחצן המשאבה לפני ביצוע פעילויות אלו.
- אם מופיעות תופעות לוואי, דווח עליהן לצוות המטפל.
- בימים הראשונים לאחר הניתוח, חשוב לקבל טיול מניעתית לכאב. טיפול זה יינתן לך באופן קבוע מבלי שתבקש אותו. אם תחת טיפול קבוע מתפרץ הכאב עליך לבקש משכך כאב "לשעת הצורך", הפועל במהירות להפחתת הכאב.

המאצ'ט אקראי שמרכז

- בקש הנחיות ומרשמים להמשך הטיפול בכאב.
- עוצמת הכאב משתנה מאדם לאדם אך אמורה לרדת עם הזמן. אם יש החמרה בכאב או כל דבר חריג אחר, פנה לרופא.
- אם הכאב לא חולף תוך זמן סביר (בהתאם לניתוח), ניתן לאחר התייעצות עם רופא לפנות למרפאת הכאב של הדסה עין כרם דרך המרכז לזימון תורים (02-5842111).

בהכב' רפואה ש'אמה, המח'אה אהיכה
... כ'מה ש'פחוח כאב

צוות היחידה לשיכוך כאב

מחלקת הרדמה

הדסה עין-כרם

2010

המידע המופיע בפרסום זה נועד להשכלה בלבד ואינו מהווה חוות דעת רפואית
ובכל מקרה, אינו תחליף לייעוץ מקצועי רפואי

© כל הזכויות שמורות להדסה

אין לצלם, להעתיק ולעשות כל שימוש מסחרי מבלי לקבל אישור בכתב מאת הדסה

דף המידע כתוב בלשון זכר כדי למנוע סרבול בקריאה,

אך הוא מיועד לנשים ולגברים כאחד

ניתן לעיין בדפי מידע נוספים של "הדסה" באתר האינטרנט:

www.hadassah.org.il (תחת "דפי מידע למטופל/ת")

הופק באדיבות:

מעבדות רפא בע"מ
www.rafa.co.il